

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה - מקור הברכות אתה אדון הכל
הַמַּחְזִיר שְׂכִינָתוֹ לְצִיּוֹן. - שיחזיר שכינתו למקדש

הוֹדָאָה (ג)

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ - אנחנו נותנים לך הודאה
שְׂאֵתָה הוּא יְהוָה - שאתה הוא אדון הכל
אֱלֹהֵינוּ - תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם שמשגיח עלינו בהשגחה
פרטית (עכשיו)

וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - והשגיח בהשגחה פרטית לאבותינו מתחילת עמנו (בעבר)
לְעוֹלָם וָעֶד - [והשגחתך עלינו] בלי הפסק לעולם (לעתיד)
צוּר חַיֵּינוּ - [אתה] בוראנו ותומך חיינו [לדור ודור]
מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ - [ו]עומד להגן עלינו להצילנו מכל צרה וצוקה
אֲתָה הוּא לְדוֹר וָדוֹר - בכל דור בעוה"ז אתה [הצור והמגן שלנו]
נוֹדָה לָךְ - [לשון עתיד] כסדר נביע לך [בינינו ובייך] הכרתנו את טובתך
וְנִסְפָּר תְּהִלָּתְךָ - [לשון עתיד] ונגיד [לאחרים] חסדך וגדולתך
עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדְךָ - על קיומנו כל רגע (כל נשימה) המסור רק בידך
וְעַל נְשָׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ - ועל נפשותינו המופקדות אצלך בכל לילה
בשעת השינה

וְעַל נְסִיחָה שְׂבָבְךָ יוֹם עֲמָנוּ - ונודה לך ונספר[על הנסים הנסתרים שנעשים
לנו בכל יום

(ג) כוונת ההשתחוואות בתחלה ובסוף מודים הוא להורות הכנעה ושפלות להיותנו בלתי ראויים שתייחד שמו עלינו שברכה זו מיוסדת על יחוד אלקותו עלינו לעולם ועד ושכל חיותנו וטובותינו ממנו (בית אלקים שער התפלה פ"ח). וכ' בסידור הרוקח שכשיאמר מודים יכוין בכל כוחו לעבוד ביראה לשם, וימשך מודים אנתנו לך. כי ההודאה אין לה שיעור, עכ"ל. ויזהר לקבל ע"ע במחשבתו בכריעה זו אדנותו ומלכותו כעבד הכורע לאדונו, ובודאי יודה כל בר שכל שמי שכורע בלא לב קרוב הוא לזה שלא כרע כלל [וע' ב"ק ס"ז סע"א] ובתורת חיים שם שסיים כך, מי שאינו אומר בכל יום מודים אנחנו לך וכי' בכריעה ובכוונת הלב הרי הוא ככופר בו ית', עכ"ל] ואוי לאותה בושה [יסושה"ע].

וְעַל נַפְלְאוֹתֶיךָ - ועל דרכי הטבע (שהם נפלאות ה') [שמחדש בכל יום,

תמיד]

וְטוֹבוֹתֶיךָ - ועל טובות שאתה עושה עמנו (כסדר)

שֶׁבָּכַל עַתָּה - שנפלאותיך וטובותיך הם] בכל חלקי היום

עָרַב וּבִקֵּר וְצָהָרִים - דהיינו לילה בקר וצהריים [עושה נפלאות וטובות]

הטוב - אתה הוא הטוב המוחלט

כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמֶיךָ - כי לא נמנע ממדת הרחמים שלך לעכב עונשים לראויים

להם

וְהַמְרַחֵם - ואתה הוא המרחם המוחלט (שלא רק מונע מהם העונשים אלא גם

נותן להם חסדים)

כִּי לֹא תָמוּ חַסְדֶיךָ - כי לא נפסקו החסדים שלך עד שנותן גם לאינם ראויים

הללו חסדים

מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ - מזמנים שעברו עד עתה היינו מצפים רק לך (ולא לשום

אדם)

על הנסים לחנוכה ולפורים דמוקפים נמצא בסוף הספר

וְעַל כָּל־כֵּן - ועל כל הטובות והנפלאות שאתה עושה עמנו בתמידות

יִתְבַּרְךָ - יהללוך מכל קצוי הארץ בהכרת הטוב [על מעשיך - שמך]

וְיִתְרוֹמֵם שְׁמֶךָ - ויהללוך בהכרת גדולתך שניכר לנו ממעשיך (- שמך)

מִלְּפָנָיו - כיון שאתה מלכנו [מקוים שיתברך ויתרומם שמך]

תָּמִיד - ברציפות, ללא הפסק, כל היום [יתברך ויתרומם]

לְעוֹלָם וָעֶד - [ובלי הפסק, כל יום ויום לעולמי עולמים

בשבת טובה וכתוב לְחַיִּים טוֹבִים - ותכתוב לחיים טובים (דהיינו חיים בעוה"ו שיהיו טובים לעוה"ב)

כָּל בְּנֵי בְרִיתְךָ - כל בני ישראל שבאו אתך בברית

וְכָל הַחַיִּים - וכולם שיחיו בתחית המתים

יודוך סְלָה - יתנו לך הודאה (על טובותיך) בכל עת ורגע (יותר מ"תמיד") עד
עולם

ויהללו אֶת שְׁמֶךָ בְּאַמֶּת - וישבחו את מעשיך (שמך) לשמה, בלי שום כוונה
אחרת

הָאֵל - (אתה) החזק

ישועתנו - המושיע לנו בכל צרותינו (ובתחיית המתים)

ועֲזָרְתָנוּ - ומסייע לנו בכל מעשנו

סְלָה - בכל עת ובכל רגע עד עולם [אתה ישועתנו ועזרתנו]

בְּרוּךְ אַתָּה יהוה - מקור הברכות אתה אדון הכל

הטוב שְׁמֶךָ - (אשר) שמך "הטוב" (שאתה טוב בתכלית הטובה)

ולך נֶאֱמָה לְהוֹדוֹת. - ולך לברך ראוי ליתן הודאה בשלמות (שאתה מקור לכל
הטובות)

שלום

שְׁלוֹם רַב - שלום הכולל הרבה שלומות

על יִשְׂרָאֵל עֲמֻהָ תְּשִׁים לְעוֹלָם - תן לכלל ישראל לעולם לפי שהם עמך

כִּי אַתָּה הוּא מְלִיךְ - שאתה הוא מלך על הכל

אֲדוֹן לְכֹל הַשְּׁלוֹם - (ו)האדון על כל מיני שלומות (שביכולתך לעשות שלום
בכל)

שִׁים שְׁלוֹם - תן שלום הגוף והבית והמדינה והקנינים מכל פגע מקרה ומחלוקת

טוֹבָה - [ותן לנו] כל מה שלטובת שלימות כל א' וא'

ובְּרָכָה - והשפיע עלינו רבוי טובה והצלחה

חַן - (ו)נמצא חן בעיניך שעי"ז תתן לנו חן בעיני כל רואנו

וְחֶסֶד - ותן לנו בקשותינו אע"פ שאיננו ראויים

וְרַחֲמִים - ורחם עלינו ואל תעניש אותנו כפי מעשינו

עֲלֵינוּ - על אלו שנמצאים כאן

וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ - ועל כל א' וא' מישראל (יבואו כל אלו)

בְּרַכְנוּ אָבִינוּ - כיון שאתה אבינו ואוהב אותנו באמת השפיע רבוי טובה

והצלחה [באור פניך]

כְּלָנוּ כְּאֶחָד - לכולנו בשוה כאחד (בכל הטובות)

בְּאוֹר פְּנִיךָ - בהסברת פניך שמורה על אהבתך לבריותיך

כִּי בְאוֹר פְּנִיךָ - שאנחנו יודעים כמה ברכות גדולות באו מהארת פניך

(כמעמד הר סיני)

נִתְּתָ לָנוּ - שנתת לנו [במתן תורה] במתנה (ולא מפני שהיינו ראויים לכך)

יהוה - ארון הכל

אֱלֹהֵינוּ - תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם שמשגיח עלינו בהשגחה פרטית

תּוֹרַת חַיִּים - תורה שמדריכנו איך לחיות

וְאֶהְבֶּתְ חֶסֶד - ו(התורה) מלמדת אותנו לאהוב לעשות חסד (שהרי כולה

חסד)

וְצַדִּיקָה - ו[נתת לנו] (יותר) שכר מצוות לעולם הבא (ע"י שהרבה לנו תורה

ומצוות)

וּבְרָכָה - ו(בזכות ששומרים את התורה אתה נותן לנו) רבוי טובה והצלחה

(בעוה"ז)

וְרַחֲמִים - ו(בזכות שמירתה אתה נותן) רחמים מיוחדים

וְחַיִּים - ו(בזכות שמירתה אתה נותן) חיים ארוכים בבריאות וטובה

וְשָׁלוֹם - ו(ע"י התורה) [נותן לנו] שלום לגוף ולנפש (שכל נתיבותי" שלום)

וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ - וטוב יהי' בעיניך

לְבַרְךָ אֶת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל - שתתמיד להשפיע רבוי טובה והצלחה על עמך

בְּכֹל עֵת - בכל חלק מהיום
 וּבְכֹל שְׁעָה - ובכל חלק מהעתים
 בְּשָׁלוֹמְךָ - בנתינת שלום בשלמות (שהשלום שלך הוא שלום בכל חלקיו)

בשבת טובה בְּסֵפֶר חַיִּים - בספר החיים של [ברכה ושלום ופרנסה טובה]
 בְּרִכָּה - ריבוי טובה והצלחה
 וְשָׁלוֹם - ושלום בין איש לרעהו
 וּפְרֻנְסָה טוֹבָה - ופרנסה ברווח ובנחת
 גְּזָרָה - נזכר ע"י מלאכים מליצי טוב
 וּנְכַתֵּב לְפָנֶיךָ - ותכתבו [לחיים טובים ושלום] לפניך (דהיינו בהשפעה גדולה)
 אֲנַחְנוּ - אנחנו הנמצאים כאן
 וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל - וכן כל א' וא' מכלל ישראל
 לְחַיִּים טוֹבִים - [נזכר ונכתב] לחיים טובים אמתיים (שמכשירין לחיי העוה"ב)
 וְלְשָׁלוֹם - ו[נזכר ונכתב] לשלום בינינו בעצמינו (שנסתפק בגשמיות שיש לנו)
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה - מקור הברכות אתה אדון הכל
 עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם. - שעושה שלום בין הכל (כל כוחות הבריאה)

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה - מקור הברכות אתה אדון הכל
 הַמְּבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשָׁלוֹם. - המשפיע ריבוי טובה והצלחה על עמו
 ישראל בנתינת שלום

תחנונים

אֱלֹהֵי - אתה תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם ובכל זאת אתה משגיח
 עלי בפרטיות
 נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַרְעֵ - תן לי סייעתא דשמיא שלא אדבר לשון הרע
 וְשִׁפְתֵי מִדְּבַר מְרָמָה - ו[סייעתא דשמיא] שלא אדבר אחד בפה ואחד בלב (שקר)
 וְלִמְקַלְלֵי נַפְשֵׁי תְדוּם - ותזכני שגם במחשבה לא אתרגז על חורפי
 וּנְפָשֵׁי כְּעֶפֶר לְפַל תְּהִיָּה - ותסייעני להיות שפל מאד (כעפר) שלא יגבה לבי
 כלל וכלל על שום אדם (ולא ארגיש כלל בעלבונתי)

פָּתַח לִבִּי בְּתוֹרַתְךָ - תִּזְכְּנִי שִׁיחִי לִבִּי פִתּוּחַ לְהִבִּין וּלְשִׁמוּעַ כָּל דְּבָרֵי תוֹרַתְךָ
 וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוּף נַפְשִׁי - וּתְסִייעֵנִי שְׁאֲרָדוּף כִּתְשׁוּקָה אַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ
 וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה - וְכָל הַרוֹצִים לַעֲשׂוֹת לִי רָעָה (הֵן בַּעוּה"ז וְהֵן הַרוֹצִים
 לְהַחֲטִיאֲנִי שְׁאֲרָד לְגִיחָנָם)

מִהֲרָה הִפְר עֲצָתְךָ - לֹא שֶׁהוּא בְטָל הַסְכַּמְתָּם [עָלִי לְרָעָה]
 וְקִלְקַל מַחְשַׁבְתָּם - וְתִבְטַל הַדְּבָר כְּשֶׁעֲרִיךְ בְּמַחֲשַׁבְתָּם (קֹדֶם שִׁיבֹא לִידֵי הַחֲלֻטָּה)
 עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ - גֵּאלֵנוּ מֵהַגְּלוּת בַּעֲבוּר שְׁמֶךָ הַמַּחֲלֹל בֵּין הַגּוֹיִם
 עֲשֵׂה לְמַעַן יִמְיָנְךָ - [וְ]גֵאלֵנוּ מֵהַגְּלוּת בַּעֲבוּר יְמִינְךָ שֶׁהַשֶּׁבֶת אַחֲרֵינוּ
 עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְךָ - [וְ]גֵאלֵנוּ מֵהַגְּלוּת כְּדֵי שִׁיכִירוּ כֹּלֵם שֶׁאַתָּה מְנַהֵג אוֹתֵנוּ
 בְּדֶרֶךְ קְדוּשָׁה (דִּהְיִינוּ לְמַעַלָּה מִדֶּרֶךְ הַטֶּבַע)
 עֲשֵׂה לְמַעַן תוֹרַתְךָ - [וְ]גֵאלֵנוּ מֵהַגְּלוּת כְּדֵי שְׁנוּכַל לַעֲסוֹק בְּתוֹרָה כְּרָאוּי
 וּבְשִׁלְמוֹת (שֶׁאֵין הַתּוֹרָה בְּשִׁלְמוֹת בְּלֹא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ)
 לְמַעַן יִחְלְצוּן יְדִידֶיךָ - [וְ]כְדֵי שִׁיִּשְׂרָאֵל (יְדִידֶיךָ) יִנְצְלוּ מֵהַצָּרוֹת
 הַזֵּשִׁיעָה יְמִינְךָ - תוֹשִׁיעַ לָהֶם ע"ד הַפֶּלֶא וְהַנֶּס (שֶׁזֶה מִיּוֹחַס לִימִינְךָ)
 וְעֲנֵנִי. - וְתַעֲנֵה אִפֵּי לִי בְּתַפְלָה זֹאת

יְהִי לְרָצוֹן (ו) - יְהִי לְנַחַת רוּחַ לְךָ
 אֲמַרְי פִּי - מֵה שֶׁאֲמַרְתִּי בְּתַפְלָתִי
 וְהִגִּיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ - וְגַם מֵה שֶׁחֲשַׁכְתִּי בְּלִבִּי וְלֹא יְכוּלְתִי לְהוֹצִיא בִפֵּה נִיחִי
 לְרָצוֹן לְפָנֶיךָ
 יְהוּה - אֲדוֹן הַכֹּל
 צוּרִי - חֹזְקִי שֶׁבֹא אֲבַטַח בְּשִׁאלוֹתִי (בַּעוּה"ז)
 וְגוֹאֲלִי. - וּמוֹשִׁיעִי (לַעוּה"ב)
 (ג' פְּסִיעוֹת כַּעֲבַד הַנֶּפְטָר מֵרַבּו)

(ו) כ' הַסֵּדֶר הַיּוֹם שְׁצִרִיךְ לומר יְהִי לְרָצוֹן בְּנַחַת וְלִכּוֹיִן בּו וְיוֹעִיל הַרְבֵּה לְקַבֵּל תַּפְלַתּוֹ בְּרָצוֹן וְלֹא יִשׁוּב רִיקָם.

עֲשֵׂה שְׁלוֹם בְּמִרוֹמָיו - העושה שלום בעליונים (שגם הם צריכים שלום)
הוא יַעֲשֵׂה שְׁלוֹם - הוא יעשה שלום לתחתונים (שאנו בעלי מחלוקת, ויש בנו
איבה תחרות ושנאה, ועאכ"ו צריכים שלום)

עֲלֵינוּ - על אלו שנמצאים כאן
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל - ועל כל א' וא' מישראל
וְאִמְרוּ אָמֵן. - (ונאתם המלאכים השומרים ומלויים אותי) הסכימו לתפילתי
(ויאמרו את כחה להעלותה השמימה)

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ - (בבקשה) יהי עת רצון לפניך (לכנוס תפלתנו למרום)
יְהוָה - ארון הכל

אֱלֹהֵינוּ - תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם שמשגיח עלינו בהשגחה פרטית
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - והשגיח גם על אבותינו בהשגחה פרטית

שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ - שתבנה הבית המקדש (כדי שיהי' לנו עבודת הקרבנות
שהיא העבודה האמיתית, משא"כ תפלה שהיא רק כנגד תמידין)

בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ - בלי שהיי', כדי שנזכה אנחנו לעבדך בשלמות

וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרַתְךָ - ותן לנו סייעתא דשמיא שנהי' כל עסקינו בתלמוד תורתך
וְשֵׁם נַעֲבֹדְךָ בִּירָאָה - ובבית המקדש נקריב הקרבנות ביראה

בְּיָמֵי עוֹלָם - כמו (שעבדו ביראה) בימי משה

וּכְשֵׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת. - וכבימי שלמה

וְעֲרֹבָה לִיהוָה - ואז יהי' נאות לארון הכל

מִנְחַת יְהוּדָה וִירוּשָׁלַיִם - המנחות שיקריבו בבית המקדש

בְּיָמֵי עוֹלָם - כמו (שהיו עריבות) בימי משה

וּכְשֵׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת. - וכבימי שלמה (שקבל הקב"ה קרבנותיהם ברצון)

מוסף לשבת ראש חודש

אתה יצרת עולמך מקדם - אתה בראת את עולמך מתחלה (ברוב חכמתך)
 כליית מלאכתך ביום השביעי - (ו) ככר גמרת מלאכת מעשה בראשית כשנכנס
 יום השביעי

אהבת אותנו - הראת לנו אהבתך - (במתן תורה)
 ורצית בנו - הראת שחפצת בנו (אפילו אחר חטא העגל - ע"י ענני הכבוד)
 ורוממתנו מכל הלשונות - ונתת לנו לשון הקודש (שמדברים בו בני מעלה)
 וקדשתנו במצותיך - וקדשת אותנו ע"י מצוות התורה שמשפיעות עלינו קדושה
 וקרבתנו מלפני לעבודתך - וקרבת אותנו, מלכנו, (ביציאת מצרים) לעבוד אותך
 ושמך הגדול והקדוש - ושמך הגדול מצד מעשיך, והקדוש מצד הנהגתך את
 העולם באופן שהיא למעלה מהשגתינו
 עלינו קראת - [שמך] קראת עלינו - שאנחנו נקראים עם ה'

ותתן לנו יהוה אלהינו באהבה - ונתת לנו אדון הכל תקיף בעל היכולת ובעל
 הכוחות כולם שמשגיח עלינו בהשגחה פרטית מרוב אהבה שאהבתנו
 שבתות למנוחה - שבתות לנוח בהם מכל טירחה ויגיע
 וראשי חודשים לכפרה - וראשי חודשים (שמביאים שעיר חטאת) לכפר על
 טומאת המקדש וקדשיו
 ולפי שחטאנו לפניך אנחנו ואבותינו - ולפי שאנחנו חטאנו היום באשמה
 גדולה וגם אבותינו חטאו
 חרבה עירנו - נחרב ירושלים
 ושם בית מקדשנו - ובית מקדשנו הוא בלא אדם וקרבן
 וגלה יקרנו - וגלה הדר השכינה (שהיא יקרנו)
 ונטל כבוד מבית חיינו (א) - ולוקח הקרבנות ותפלות מבית המקדש

(א) תמוה מאד למה יש כ"כ הרבה לשונות של חורבן בשבת ר"ח, לשון שלא נמצא לא במוסף של ר"ח ולא במוסף של שבת. ואפי' א"ת דעשאוהו כרגלים (מאיזה טעם), אפילו במוסף של יו"ט לא נמצא כ"כ הרבה לשונות, וצע"ג.

ואין אֲנַחְנוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת חוֹבוֹתֵינוּ - וגם איננו יכולים להביא הקרבנות
 שבאים מחמת חובה (כמו תמידים ומוספים)
 בְּבֵית בְּחִירְתָּךְ - בבית המקדש ששם בחרת להשכין שכינתך
 בְּבֵית הַגְּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שְׁנִקְרָא שְׁמֶךָ עָלָיו - שהוא הבית הגדול בכמות והקדוש
 באיכות שנקרא בית ה'
 מִפְּנֵי הַיָּד שְׁנִשְׁתַּלַּחָה בְּמִקְדָּשְׁךָ - [איננו יכולים להביא חובותינו] מפני היד
 ששלחו האומות בבית מקדשך והחריבוהו
 יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ - יהי עת רצון לפניך להכניס תפלותינו למרום
 יהוה - ארון הכל
 אֱלֹהֵינוּ - תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם שמשגיח עלינו בהשגחה פרטית
 וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - והשגיח גם על אבותינו בהשגחה פרטית
 שְׁתַּעֲלֵנוּ בְּשִׂמְחָה לְאַרְצֵנוּ - שתעלה אותנו לארץ ישראל (הגבוה מכל
 הארצות) בשמחה
 וְתִטְעֵנוּ בְּגִבּוֹלֵנוּ - ותטע אותנו כנטיעה שאינה נעקרת בגבול ארץ ישראל
 (שלא נגלה ממנו)
 וְשֵׁם נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ - ואז נוכל להקריב בבהמ"ק את
 הקרבנות המוטלות עלינו [כמו תמידים ומוספים]
 תְּמִידִים כְּסִדְרָם - דהיינו תמיד של בוקר ותמיד של בין הערביים כסדר
 שכתוב בתורה
 וּמוֹסְפִים כְּהַלְכָתָם - וקרבנות המוספים כהלכתן הכתובים בתורה (כל יום
 המוסף הראוי לו)
 וְאֵת מוֹסְפֵי יוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה - ואת קרבנות המוספים של יום השבת הזה
 וְיוֹם רֵאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה - ואת קרבנות המוספים של ראש החודש הזה
 נַעֲשֶׂה וְנִקְרִיב לְפָנֶיךָ בְּאַהֲבָה - נעשה כל תקוני הקרבן ונקריב אותה על
 המזבח באהבה
 כְּמִצְוַת רְצוֹנְךָ - כאשר צויתנו
 כְּמוֹ שְׁכַתְּבָתָּ עָלֵינוּ בְּתוֹרָתְךָ - כמו שכתבת בשבילנו בתורתך

על ידי משה עבדך - שכתב משה עבדך בשליחותך
מפי כבודך - כאשר שמע מפי כבודך
כְּאָמֹר: - כמו שכתוב

וביום השבת - וקרבן המוסף של יום השבת (הוא)
שְׁנֵי כִבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה תְּמִימִם - שני כבשים תוך שנתם בלי מום
וּשְׁנֵי עֶזְרָגִים סֵלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן - ושני עשיריות האיפה של קמח
החשוב של חטים מעורב בשמן זית לקרבן מנחה
וּנְסֹפּוּ. - (ורביעית ההיין לכל כבש) יין שיוצק על המזבח לנסכים
עַל־עַל־שַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹ - זאת היתה העולה (של קרבן מוסף) בכל שבת ושבת
עַל־עַל־הַתְּמִיד - לאחרי עולת התמיד
וּנְסֹפָהּ. - והיין שהובא עמה שיוצק על המזבח לנסכים
(זֶה קֶרְבַּן שַׁבָּת וְקֶרְבַּן הַיּוֹם כְּאָמֹר:) - זהו, האמור עד הנה, קרבן המוסף של
שבת, וקרבן מוסף לראש חודש הוא כדכתיב בתורה להלן

וּבְרֵאשֵׁי חֳדָשֵׁיכֶם - ובראשי חדשים שלכם
תִּקְרִיבוּ עֹלָה לַיהוָה - תביאו קרבן עולה לאדון הכל
פְּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם - שני פרים מתחילת שנה שניי' עד סוף שנה שלישית
וְאֵיל אֶחָד - ואיל אחד בן שתי שנים (יותר משלשה עשר חודש)
כִּבְשִׁים בְּנֵי שָׁנָה שְׁבַעָה - (ו)שבעה כבשים תוך שנה
תְּמִימִם. - (וכולם) בלי מום
וּמִנְחָתָם וּנְסֹפֵיהֶם כְּמִדְּבָר - והמנחות של סולת והנסכים של יין הם כמפורש
בתורה

שְׁלֹשָׁה עֶזְרָגִים לְפָר - שלש עשיריות האיפה של סולת למנחת כל פר
וּשְׁנֵי עֶזְרָגִים לְאֵיל - ושתי עשיריות האיפה של סולת למנחת האיל
וְעֶשְׂרֹן לְכֶבֶשׂ - ועשירית האיפה של סולת למנחת כל א' משבעת הכבשים
וַיֵּין כְּנֹסֶפוּ - ויין לכל א' מהם כשיעורו (המפורש בקרא) לשפוך ע"ג המזבח
וְשַׁעִיר לְכַפֵּר - ושעיר חטאת לכפר על טומאת המקדש וקדשיו

וּשְׁנֵי תַמִּידִים כְּהִלְכָתָם. - ושני התמידים (של שחרית ושל בין הערביים)
כהלכתן הכתובה בתורה

יִשְׁמַחוּ בְּמִלְכוּתָךְ - ישמחו בגילוי מלכותך לעתיד (לעולם שכולו שבת)

שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת - אלו השוכתים ממלאכתם ביום השביעי

וְקוֹרְאֵי עֵגֶגְגָּה - שמענגים השבת בעידונים (לנוח בשמחה וברוח לבב, ולענגו
במאכל ובמשתה)

עִם מְקַדְּשֵׁי שְׁבִיעֵי - כלל ישראל השומרים את השבת בקדושה (בשביתת
מלאכה ובקידוש)

כִּלְמֵי יִשְׁבְּעוּ וְיִתְעַנְּגוּ מִטוֹבְךָ - (בזכות שבת) כולם ישבעו ועוד יתענגו מטובך
הרוחני לעתיד

וּבְשִׁבְעֵי רְצִיַת בּוֹ וְקִדְּשָׁתוּ - כי את יום השביעי רצית בו וקדשתו ליום מנוחה

חֲמֻדַּת יָמִים - (וקדשת אותן) להיות נבחר מכל ימי השבוע

אֲתוּ קְרֵאתָ - (ו)קראת לו שם (שבת) [זכר למעשה בראשית]

זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. - שהוא זכר למעשה בריאת העולם (ששם "שבת"
מורה על ששבת ה' מכל מלאכתו)

אֱלֹהֵינוּ - תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות כולם שמשגיח עלינו בהשגחה פרטית

וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - והשגיח גם על אבותינו בהשגחה פרטית

רְצָה בְּמִנוּחֵנוּ - יהי לרצון ולקורת רוח לפניך במה שנוחין אנו בשבת
(שתהא מנוחתינו כפי רצונך)

וְחִדַּשׁ עֲלֵינוּ בְּיוֹם הַשַּׁבָּת הַזֶּה - ותחדש בשבילנו ביום שבת ר"ח הזה

אֵת הַחֲדָשׁ הַזֶּה - את החודש הזה (שיהי' לנו בחודש הזה)

לְטוֹבָה - מה שלטובת שלימותו לכל א' וא'

וּלְבָרְכָהּ - ורבויו טובה והצלחה

לְשִׁשּׁוֹן - שיהי' בו שמחה יתירה (מדברים יוצאים מן הכלל)

וּלְשִׁמְחָה - ושיהי' בו שמחה (שבא לאדם מדברים רגילים)

לְיִשׁוּעָה וּלְנַחֲמָה - שיהי' זמן ישועה מהגלות ונחמה מצרות הגלות

לְפָרְנֶסָה - שִׁיחַ לְנוּ כֹל צָרְכֵינוּ (מַלְבוּשׁ וּשְׂאֵר דְּבָרִים)

וּלְכֻלְפִּלָּה - וּשְׁיֵחַ לְנוּ מִזֶּזֶן

לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם - שִׁיתֵן לְנוּ בּוֹ חַיִּים וּשְׁלוֹם

לְמַחֲלַת חֲטָא - שִׁיחַ לְנוּ מַחֲלֵה מַעֲוֹנָשׁ מֵהַ שְׁעֵשִׁינוּ בְּשׁוּגָג

וּלְסַלִּיחַת עֲוֹן - וּשְׁיֵחַ לְנוּ מַחֲלֵה מַעֲצָם הַחֲטָא אֲפִי לְמַה שְׁעֵשִׁינוּ בְּמִזִּיד

(בִּשְׁנַת הַעֵיבוֹר וּלְכַפֶּרֶת פְּשָׁע). - וּשְׁיֵחַ לְנוּ מַחֲלֵה לְגַמְרֵי (שְׂלֵא יִשְׂאֵר רוּשֵׁם) אֲפִי

לְמַה שְׁעֵשִׁינוּ בְּמִרְד

כִּי בְּעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל בְּחַרְתָּ מִכָּל הָאֲמֹת - (תַּעֲשֵׂה כֹל הַטּוֹבוֹת הַלְלוּ) כִּי כֻלָּל יִשְׂרָאֵל

בְּחַרְתָּ לְהִיּוֹת עִמָּךְ מִכָּל אוֹמוֹת הָעוֹלָם

וּשְׁבַת קִדְשֶׁךָ לָהֶם הוֹדַעְתָּ - וּשְׁבַת שֶׁהוּא יוֹם הַקִּדּוּשׁ שֶׁלְךָ הוֹדַעַת רַק לָהֶם

(שִׁישׁ נִשְׁמָה יִתִּירָה)

וּחֲקֵי רֵאשֵׁי חֲדָשִׁים לָהֶם קִבַּעְתָּ - וּקְבַע לָהֶם חֲקֵי קִדּוּשׁ הַחוֹדֵשׁ שִׁיחַו מוֹנִין

לְלַבְנָה

בְּרַדְךָ אֲתָה יְהוָה - מִקּוֹר הַבְּרֻכּוֹת אֲתָה אֲדוֹן הַכֹּל

מִקְדָּשׁ הַשְּׁבַת - שֶׁמִּקְדַּשׁ אֶת יוֹם הַשְּׁבַת (וּנִתֵּן לְנוּ הַמַּתְנֵה הַגְּדוּלָה הַזֶּה)

וּיִשְׂרָאֵל וְרֵאשֵׁי חֲדָשִׁים. - [וּמִקְדַּשׁ] אֶת יִשְׂרָאֵל (מִכָּל הָעַמִּים) שֶׁמִּקְדָּשִׁים אֶת

הַחֲדָשִׁים.

הַהַמְשַׁךְ נִמְצָא בַעַמ' ס"א

עַל הַנְּסִים וְעַל הַפְּרָקָן וְעַל הַגְּבוּרוֹת וְעַל הַתְּשׁוּעוֹת וְעַל הַמַּלְחָמוֹת שֶׁעָשִׂיתָ לְאַבוֹתֵינוּ בַּיָּמִים הָהֵם בְּזִמְנֵי הַזֶּה:

בַּחֲנוּכָה

בַּיָּמִים מִתְּחִילָתוֹ כִּי יִחַנְנוּ כֹהֵן גְּדוֹל חֲשֵׁמְנָאִי וּבְנָיו כְּשֶׁעֲמַדָּה מַלְכוּת יְיָ הִרְשָׁעָה עַל עַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל לְהַשְׁפִּיחַ תּוֹרְתְךָ וּלְהַעֲבִירָם מִחֻקֵּי רְצוֹנְךָ וְאֲתָה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים עֲמַדְתָּ לָהֶם בְּעַת צָרָתָם רַבָּת אֶת רִיבָם דָּגַת אֶת דִּינָם נִקְמַת אֶת נִקְמַתָם מִסֵּרָת גְּבוּרִים בְּיַד חַלְשִׁים וְרַבִּים בְּיַד מַעֲטִים וְטַמְאִים בְּיַד טְהוֹרִים וְרָשָׁעִים בְּיַד צְדִיקִים וְזָרִים בְּיַד עוֹסְקֵי תּוֹרַתְךָ וְיָד עֲשִׂיתָ שֵׁם גְּדוֹל וְקִדּוּשׁ בְּעוֹלָמְךָ וּלְעַמֶּךָ יִשְׂרָאֵל עֲשִׂיתָ תְּשׁוּעָה גְּדוֹלָה וּפְרָקָן כִּהְיוּם הַזֶּה וְאַחַר כֵּן בָּאוּ בְּנֵיךָ לְדַבֵּר בֵּיתְךָ וּפְנּוּ אֶת הַיִּכְלָה וְטָהְרוּ אֶת מִקְדָּשְׁךָ וְהִדְלִיקוּ נְרוֹת בְּחֻצוֹת קִדְשֶׁךָ וּקְבַעוּ שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה אֵלּוֹ הַלְלוֹת וְלְהַלֵּל לְשִׁמְךָ הַגְּדוֹל:

בְּמִרְיֵם דְּמוֹקִפִּים

בַּיָּמִים מְרַדִּי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה כְּשֶׁעֲמַד עֲלֵיהֶם הַמֶּן הִרְשָׁעָה בְּקֶשׁ לְהַשְׁמִיד לְהַרוֹג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנְּעַר וְעַד זָקֵן וְנָשִׁים בָּיּוֹם אֶחָד בְּשִׁלְשָׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר וּשְׁלָלָם לְבוֹז. וְאֲתָה בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים הִפְרַת אֶת עֲצָתוֹ. וְקַלְקַלְתָּ אֶת מַחֲשַׁבְתּוֹ וְהִשְׁבַּתְתָּ לוֹ גְּמוּלוֹ בְּרֵאשׁוֹ וְתָלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו עַל הָעֵץ:

⊗ ⊗ ⊗ ⊗ ⊗

מכיון שהלכות שבת חמורים מאד ונוגעים למעשה הנני מצרף לכאן כמה פסקים ששמעתי בבחרותי מפי ראש הישיבה פוסק הדור מרן הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל בהלכות בורר (שהיא מהקשות שבהלכות שבת - ע' בהקדמה של המ"ב להל' שבת). ואגב זה אכתוב שאר השאלות ששמעתי תשובתם מפיו של מרן זצ"ל. כל הפסקים הללו כתבתי מיד אחרי ששמעתי אותם או מיד אחרי השבת שבה שמעתי אותם.

פסקים ששמעתי מפי פוסק הדור רשכבה"ג מרן הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל

א. שאלתי את מרן זצ"ל האם חתיכות עליונות וחתיכות תחתונות של עוף נחשבים כמין א' לגבי דיני בורר?

השיב מרן זצ"ל שאינן נחשבים כמין א' כיון דמקפידים על זה, ולכן למשל אם יש לו עשרים עליונות וחד תחתון אסור להסיר את התחתון [אם אינו רוצה אותו עכשיו].

ב. שאלתי את מרן זצ"ל אם מותר ליקח ערימה של ספרים מעל שלחן ולהחזיר כל ספר למקומו אחד אחד, דהיינו מכל הבא לידו?

השיב מרן זצ"ל שאין לעשות כן.

ג. שאלתי את מרן זצ"ל אם מותר להשתמש בכפית שיש בו נקבים כדי להסיר בשר ממרק כדי לאכול הבשר?

השיב מרן זצ"ל שאסור לעשות כן.

ד. שאלתי את מרן זצ"ל אם כף (גדולה) וכפית (קטנה) נחשבים כמין א' או כשני מינים לגבי דיני בורר?

השיב מרן זצ"ל דחשיבי ב' מינים.

ה. שאלתי את מרן זצ"ל אם ביצים קשות וביצים רכות נחשבים כמין א' או כשתי מינים בנוגע לדיני בורר?

השיב מרן זצ"ל דחשיבי ב' מינים.

ו. הראיתי למרן זצ"ל תמונות הללו של אות ד' שנפל לתוכה טיפת דיו ושאלתי מה דינם?

1. מרן זצ"ל פסק שבס"ת זה פסול אבל בתו"מ זה שאילת תינוק.
2. מרן זצ"ל פסק שזה כשר ויכול לתקן בלי שאילת תינוק.
3. מרן זצ"ל פסק שזה שאילת תינוק בסתו"מ.
4. מרן זצ"ל פסק שזה כשר ויכול לתקן בלי שאילת תינוק.

ז. הראיתי למרן זצ"ל תמונת נ' זה ושאלתי מה דינו ?

השיב מרן זצ"ל שזה כשר ויכול לתקנו בלי שאילת תינוק

ח. הראיתי למרן זצ"ל א' שנדבק ראשו לגמרי לגגו כזה ושאלתי מה דינו בתפילין?

השיב מרן זצ"ל שצריך לכסות היו"ד התחתונה ולהראות השאר לתינוק, אם התינוק אומר שיש במה שמגולה צורת א', ולא רק "רמז" א', דזה יש גם לקו האמצעי לבד, אז יעשה שריטה קטנה כזה:

להפסיק את הראש מגוף הא' במה שהוא, אבל לא לבטל צורת האות, ואח"כ ימחוק כמעט כל הראש וישאיר רק קצת כדי שיהי' איזה ראש כזה:

ואז יכתוב השאר כתיקונו. [שאלתי את מרן זצ"ל על זה והשיב לי כמה וכמה פעמים באותו מעמד כיון שזה הי' חידוש אצלי, ואח"כ חזרתי על זה עם נכד של מרן זצ"ל שהי' שם, וכתבתיו מיד. וכאן התמונה (שהי' כתוב בעט) שהראיתי למרן זצ"ל וקרץ בו בצפרנו להראות אופן התיקון].

ט. פעם כשהי' לי עלי' לתורה בישיבה ומרן זצ"ל הי' שם, מצאתי רגל קו"ף שנגע ביו"ד בשורה שלמטה הימנו כזה:

מרן זצ"ל פסק שאין צריכים להוציא ס"ת אחרת.

י. שאלתי את מרן זצ"ל מה הדין למי שלא ישן כל הלילה והלך לישון אחר עלות השחר, איזה ברכות השחר יברך כשקם?

השיב מרן זצ"ל שמשום ספק יש לו לשמוע כל ברכות השחר מאחר.

לכבוד בנינו ונכדינו

ר' יששכר דוב ואשתו רייזל שושנה ובניהם

ר' מאיר ואשתו רחל ובניהם

ר' אפרים ואשתו חיה שרה שפרינצא ובניהם

ע"י הרב נפתלי הלוי בירנבוים שליט"א

ואשתו מרת חוה (למשפחת אלטמאנן) שתחי' לאי"ט

In Memory of our Beloved Grandparents

יששכר דוב בן אברהם הלוי ע"ה

אסתר בת גבריאל ע"ה

BIRNBAUM

צבי בן אליעזר ע"ה

דבורה בת שמואל ע"ה

ABBERBOCK

יהודה לייב בן ישראל ע"ה

בילא בת הענך ע"ה

RIVKIN

רפאל נתן בן משה חיים ע"ה

הענא מינדל בת גרשון ע"ה

EINHORN

ת.נ.צ.ב.ה.

הוקדש ע"י נכדיהם

Judy and Gary Abberbock

לזכר נשמות

החבר יהודה בן שלמה הלוי ז"ל

ר' שמחה דוב בן חיים שלמה ז"ל

לזכר נשמת

מרים בת יעקב משה

Hackerman

לזכר נשמת

ר' יעקב יצחק בן ר' מנחם מענדל גענס

ר' מנחם מענדל בן ר' שלמה זלמן שטראהל

from

Howard & Rochelle Gans

לעילוי נשמת

מרים בת ברוך ז"ל

משה בן שמואל ז"ל

החבר שמחה בונים בן שמואל ז"ל

אברהם מאיר בן החבר שמחה בונים ז"ל

לעילוי נשמת

אבי מורי

ר' אברהם ב"ר ירמיהו ז"ל

פאלאק

מאת

חיים וטובי פאלאק

בלטימור

לזכר ולעילוי נשמת

ר' יהודה בן מוה"ר ר' יהושע ז"ל

נלב"ע כ"ט אב תשמ"ג

יהי זכרו ברוך

לעילוי נשמת

אבינו היקר תפארת משפחתינו

ר' אלישע בן ר' חיים יהושע ע"ה

פריימן

נפטר בשם טוב בארה"ק ט' טבת תשנ"ה

ת.נ.צ.ב.ה.

מאת

Schachnow Family

Monsey, N. Y.

לעילוי נשמת

הרב צבי ארי' בן גדלי' זצ"ל

by the

Zemel Family

Newark N.J.

ת.נ.צ.ב.ה.

<p>לכבוד הורינו וילדנו מאת אפרים הלוי בירנבוים ורעיתו</p>	<p><i>In honor of our parents by Mr. and Mrs. Hershel Boehm</i></p>
<p>לכבוד מלאות ע' שנה של אחי הרב נפתלי הלוי בירנבוים</p>	<p>לע"נ שרה בת ר' יהושע ע"ה <i>Mrs. Sofie Gutman</i> ממשפחת גיבער</p>
<p>לעילוי נשמת ר' אליהו מרדכי בן ר' חיים הכהן מזאה</p>	<p>לז"נ אלעזר בן ירחמיאל ז"ל <i>Friedman</i></p>
<p>לז"נ ר' ברוך שמעון בן יהודה ליב ז"ל <i>from the Resnick Family</i></p>	<p><i>In honor of our children and Grandchildren by George and Brenda Strum</i></p>
<p>לעילוי נשמת ביילע ח' ע"ה בת ר' לייב בנימין נ"י הריס נלב"ע כ"ד ניסן תשכ"ג ע"י אחיה ר' יצחק הריס</p>	<p>לזכר נשמת אבי מורי ר' יחיאל ישראל הירט מאת בנו עקיבא הירט ומשפחתו</p>
<p><i>In honor of our children Tzvi Boruch and Moshe Gross that they should be</i> זוכה <i>to</i> תפלה בכוונה</p>	<p>לע"נ ר' חיים ישראל ב"ר משה יהודה ז"ל נייראטה נלב"ע ב' אדר שני תשל"ג</p>
<p>לעילוי נשמות ר' יוסף בן יעקב ז"ל מרת שרה בת יוסף ז"ל ליב בן יוסף ז"ל חנה בת יוסף ז"ל למשפחת האממאן</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' אלעזר בהרה"ח ר' ירחמיאל ז"ל פרידמאן נלב"ע כ' שבט תשנ"ג תנצב"ה הונצח ע"י בנו יעקב וחנה סימא נ"י</p>